

Achtergrond

Op dit moment zijn bijna 200 verschillende COVID-19 vaccins in ontwikkeling. Hiervan worden momenteel 40 klinisch in mensen getest. Vanuit de farmaceutische sector is men positief dat, mits de klinische trials goed verlopen, eind 2020 of begin 2021 de eerste vaccinaties voor Covid-19 beschikbaar zijn. Volgens de World Health Organization (WHO) is het van groot belang om deze vaccinaties zo snel mogelijk wereldwijd te verspreiden zodat we corona snel, gezamenlijk onder controle krijgen. De Europese Commissie heeft namens de EU-lidstaten met meerdere farmaceutische bedrijven deals gesloten voor de aanschaf van vaccinaties. Het Nederlandse kabinet houdt er rekening mee dat dit niet voldoende gaat zijn om de hele Nederlandse bevolking op korte termijn te vaccineren.

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) is gestart met voorbereidingen ten aanzien van opslag, distributie, registratie en uitvoering van de vaccinatie, ook in de Caribische delen van het Koninkrijk. Andere Nederlandse partijen zoals de Topsector Logistiek zijn actief bezig om de logistieke voorwaarden te scheppen om de vaccins zo veilig, efficiënt en zorgvuldig mogelijk bij de Nederlandse en Europese bevolking te krijgen.

In Nederland zijn bedrijven bezig met het ontwikkelen en produceren van vaccinaties. Naast de ontwikkeling zijn farmaceutische bedrijven aan het nadenken hoe aan de productievraag kan worden voldaan. Hiervoor wil men een groot deel van de productie over laten aan externe partijen, zogeheten contract manufacturing organizations (CMOs), zodat grotere productiecapaciteit ontstaat. Er zijn bijna geen partijen in de wereld die ervaring hebben met vaccinproductie op deze schaal.

Probleemsituatie productieketen

De Coronacrisis heeft ons wereldwijd overvallen. Hierdoor ontstonden, ondanks afspraken en contracten, in het begin van de coronacrisis een groot tekort aan materiaal voor Covid-19 testen. Dit zorgde ervoor dat Nederland niet de beschikking had over de hoeveelheid gewenste testen. Om minder afhankelijk te zijn, heeft de Nederlandse overheid besloten om in Nederland materiaal voor diagnostische testen te gaan produceren.

5.1.2a

5.1.2a

De beperkte beschikbaarheid van bijvoorbeeld griepvaccins heeft in het verleden uitgewezen dat verwachtingen van vaccinproductie kunnen achterblijven. Zodra een Covid-19 vaccin de klinische studies succesvol heeft doorlopen, is het vaccin er dus nog niet.

Advies

Om minder afhankelijk te zijn van deze factoren zou het goed zijn als Nederland een productie achtervang plan ontwikkeld. Dit plan ziet er als volgt uit:

- De ministeries van VWS en EZK zullen samen in kaart brengen welke vaccinproducenten en CMOs in Nederland aanwezig zijn en waar productiecapaciteit voor vaccinaties in Nederland is. Dit houdt in waar, hoeveel en voor welke type vaccins. Dit wordt allemaal goed gedocumenteerd en kan aangeboden worden aan de farmaceutische bedrijven om snel productie op te schalen wanneer nodig. Het farmaceutische bedrijf zal zelf een CMO deal met de productielocatie sluiten. De Nederlandse overheid zal een faciliterende rol hebben. Op deze manier zullen we als Nederland minder afhankelijk zijn en kunnen we het farmaceutische bedrijf een uitweg bieden als er iets mis gaat.
- Om beter grip te houden op het productieproces is het van belang om vanuit een Europees oogpunt de grondstoffen en consumables voor vaccinproductie in kaart te brengen. Het is goed om te weten hoe de waardenketens lopen. Zo kan het Ministerie van VWS in samenwerking met het Ministerie van EZK op tijd ingrijpen als hier iets mis dreigt te gaan.

- De vorming van dit plan heeft dus op korte termijn effect voor de corona crisis, en op langere termijn geeft het beter inzicht in onze mogelijkheden om een volgende pandemie te voorkomen en bestrijden, ofwel 'pandemic preparedness'. Het in kaart brengen van de productiecapaciteit draagt bij aan een beter inzicht wat de mogelijkheden zijn op lange termijn voor het grotere overkoepelende pandemic preparedness plan waar de Nederlandse overheid de komende jaren op in zal zetten.